

Boštjan Bojadžiev in Živa Željeznov, Gimnazija Jožeta Plečnika Ljubljana

INTERAKTIVNO TIMSKO POUČEVANJE NA GIMNAZIJI JOŽETA PLEČNIKA LJUBLJANA

UVOD

Na Gimnaziji Jožeta Plečnika Ljubljana že tretje šolsko leto poteka timski pouk (TP) v četrtil letnikih pri slovenščini, matematiki in angleščini. Poleg tega TP redno poteka še pri študiju okolja in likovni umetnosti. Timski pouk poteka tudi v okviru projekta obogateno učenje tujih jezikov (pri angleščini, španščini, nemščini, italijanščini in francoščini) in v okviru medpredmetnih povezav, ki sta samostojna projekta.

Timski pouk na naši šoli je že dobro utečen in poteka brez posebnosti. Vsi oddelki imajo vsaj eno uro TP tedensko, večina pa ima več ur tedensko. Največ ur TP imajo dijaki 4. letnika, ki se pripravljajo na maturo. Tako je tudi pri obveznih maturitetnih predmetih omogočeno delo v manjših skupinah. Projekt vodi šestčlanski projektni tim, ki ga sestavljata dva učitelja matematike ter po dve učiteljici slovenščine in angleščine.

S timskim poukom sledimo posodobitvi gimnazijskih programov. V projektne timu za timski pouk smo se odločili za interaktivni timski pouk tipa A, ki predstavlja dodatni izziv za učitelje, saj sodelujeta učitelja istega predmetnega področja, kar je lahko zanj dodatna obremenitev, za dijaka pa je velika pridobitev zaradi osredotočenosti nanj in možnosti obravnave posameznih učnih vsebin v manjših skupinah. Pri tem ima dijak zelo aktivno vlogo. Pomembno je, da smo ITP načrtovali za celo šolsko leto in ga umestili v urnik ter poskrbeli za pravočasno načrtovanje dela in izobraževanje učiteljev.

SPREMLJANJE DELA

Spremljanje dela v razredu poteka tako, da dvojice učiteljev pri slovenščini, matematiki in angleščini mesečno izpolnjujejo poročilo o oblikah TP in vsebinah ter ga vlagajo v mapo v zbornici, drugo delovno gradivo pa hranijo učitelji v arhivu aktiva in v spletnih učilnicah, da jim bo v pomoč pri pouku v naslednjih šolskih letih.

TP spremljamo tudi z anketnim vprašalnikom za dijake in za učitelje, in sicer konec šolskega leta. Odzivi dijakov in učiteljev v preteklih šolskih letih so bili spodbudni, enako velja za odzive, ki so napisani v letošnjih mesečnih poročilih. Po drugem letu izvajanja TP je analiza anketnih vprašalnikov pokazala, da so dijaki (87,01 %) in učitelji (94,74 %) zadovoljni z uvedbo timskega pouka. Med utemeljitvami, zakaj so izbrali odgovor DA, dijaki največkrat napišejo, da se jim učitelj lahko bolj posveti, delo je učinkovitejše in razlaga pestrejša in lahko se več

naučijo, med utemeljitvami, zakaj so izbrali odgovor NE, pa dijaki največkrat napišejo, da ne vidijo nobene razlike, da morajo več delati in da je večji nadzor.

NAČRTOVANJE DELA, ORGANIZAVCIJA IN CILJI

V šol. letu 2009/10 je bilo naše delo vključeno v projekt posodabljanja gimnazijskih programov na ZRSŠ, s projektom pa nadaljujemo tudi v šol. letih 2010/11 in 2011/12. Odločitev za interaktivni timski pouk (ITP) pri treh obveznih maturitetnih predmetih je bila povezana z možnostjo načina dela, ki je bolj osredotočen na dijaka.

Pripravili smo izvedbeni rokovnik, in sicer:

- načrt za organizacijo ITP na ravni šole, zlasti v 4. letniku pri obveznih maturitetnih predmetih: načrtovanje projekta, določitev učiteljskih parov, izdelava urnika, izobraževanje učiteljev za potrebe projekta (od junija do oktobra 2009, 2010, 2011);
- priprava letnih delovnih načrtov posameznih timske parov (avgust, september 2009, 2010, 2011);
- priprava učnih gradiv in didaktičnih priporočil: priprava na pouk, delo v razredu (šolsko leto 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012);
- evalvacija ITP: evalvacija projekta, načrt dela za naslednje šolsko leto (od marca do junija v tekočem šolskem letu).

Okvirni načrt razporeditve ur za posamezno šolsko leto, ki so ga posamezni aktivisti že oddali, smo prilagodili in dopolnili še z urami za timsko poučevanje v četrtil letnikih (21 ur za 7 oddelkov, vsak odderek 3 ure timskega pouka: po eno pri slovenščini, matematiki in angleščini). Predvideni obseg teh ur je bil pri posameznih učiteljih različen (1–5 ur na teden). Tako je bila prva naloga čim bolj smiselno oblikovati timske dvojice, da bi se izognili razpršenosti in nepotrebnemu podvajanju priprav za pouk ter izdelavi učnih gradiv v prvem letu uvedbe timskega poučevanja.

Dvojice smo oblikovali tako, da je en učitelj v svojih oddelkih praviloma imel vedno istega učitelja kot soizvajalca pri tiskem pouku. Kjer je bilo mogoče, smo isti par učiteljev ohranili tudi v oddelkih, ko je bil soizvajalec matični učitelj.

V šolskem letu 2009/2010 nas je zanimalo, katere učne vsebine so pri obveznih maturitetnih predmetih v 4. letniku najprimernejše za izvajanje interaktivnega timskega pouka in s katerimi oblikami timskega pouka učinkovito dosežemo zastavljene cilje. Ugotovili smo:

Primer urnika oddelka – 4. a

	Ponedeljek	Torek	Sreda	Četrtek	Petek
1. ura	zgodovina	matematika	maturitetni izbirni predmeti	maturitetni izbirni predmeti	maturitetni izbirni predmeti
2. ura	matematika – TP				
3. ura	nemščina	nemščina	matematika	mladinska ura	matematika
4. ura	slovenščina	filozofija	nemščina	slovenščina – TP	zgodovina
5. ura		angleščina	angleščina – TP		športna vzgoja
6. ura	maturitetni izbirni predmeti	maturitetni izbirni predmeti	slovenščina	maturitetni izbirni predmeti	
7. ura					
8. ura					

1. SLOVENŠČINA

Pri pouku književnosti se je za najprimernejšo vrsto ITP izkazala kolaborativna, pogosto pa tudi suportivna. Med vsebinami sta najprimernejši interpretacija literarnih besedil (analiza in sinteza) in interpretativno branje literarnih besedil (posebej dramskih besedil). Pri pouku jezika se je pri reševanju jezikovnih nalog in po preverjanju in ocenjevanju znanja potrdila ustreznost paralelnega timskega poučevanja, saj je bil lahko posamezni dijak večkrat v dialogu z učiteljem.

2. MATEMATIKA

Pri pouku matematike so se kot primerne za timsko poučevanje izkazale vse vsebine, med oblikami oz. vrstami ITP pa je bila najprimernejša komplementarna. Pogosto je bilo tudi suportivno timsko poučevanje, saj je kritično prijateljevanje pomembno za nadaljnji pedagoški razvoj. Po mnenju dijakov je timski pouk najprimernejši, ko se z vajami utrjuje nova snov.

3. ANGLEŠČINA

Pri večini so se kot najprimernejše izkazale tradicionalna, paralelna, kolaborativna in komplementarna vrsta oz. oblika ITP, občasno pa tudi suportivno timsko poučevanje. Med vsebinami sta primerni poglobljeno delo z besedilom, utrjevanje poznavanja in rabe jezika, zlasti pri paralelni obliki pa utrjevanje govorne zmožnosti. Pisnih zmožnosti ni smotno utrjevati pri timskem pouku, ampak v obliki domačega dela, ki ga je zaradi dveh učiteljev možno vrednotiti bolj objektivno (dvojno ocenjevanje). Občasno se pojavijo tudi druge vsebine, kot je npr. slušno razumevanje.

V šolskem letu 2010/11 smo bili posebej pozorni na timsko preverjanje in ocenjevanje znanja, pri čemer smo v

timskih parih oblikovali natančne kriterije in opisnike preverjanja in ocenjevanja znanja. Vrednotili smo predvsem kompleksne dosežke dijakov.

Tudi v šolskem letu 2011/12 bomo poskušali v vseh timskih dvojicah pri slovenščini, matematiki in angleščini izvesti vsaj eno timsko preverjanje ali ocenjevanje znanja. Poudarek bo predvsem na oblikovanju opisnih kriterijev in opisnikov za ugotavljanje kompleksnih dosežkov dijakov.

Na kaj moramo biti pozorni pri odločitvi za (I)TP?

Prepozno načrtovanje timskega pouka povzroči lahko nelagodnost in nenaklonjenost timskega poučevanju.

Pomembno je pravočasno izobraževanje učiteljev, tako da pred začetkom šolskega leta poznajo prednosti in izzive timskega poučevanja. To predstavlja del motivacije učiteljev za sodelovanje v timu.

Pri načrtovanju timskih parov je smiselno po organizacijskih možnostih upoštevati želje posameznikov po sodelovanju z določenim učiteljem, kar zmanjša morebitno nelagodje in poveča pripravljenost za sodelovalno poučevanje.

SKLEP

Učitelji, ki sodelujemo v projektu timskega poučevanja, smo še poglobili naše sodelovanje, bolj povezano načrtujemo delo in se več pogovarjamo o izvedbi učnih ur, o odzivih dijakov ... tako v razredih, kjer poteka timski pouk, kot v tistih, kjer sodelujemo v manj formalnih povezavah. Pridobili smo tudi veliko novih znanj o timskem pouku in na usposabljanjih smo lahko izmenjali izkušnje z učitelji drugih šol in tako pridobili veliko koristnih informacij.